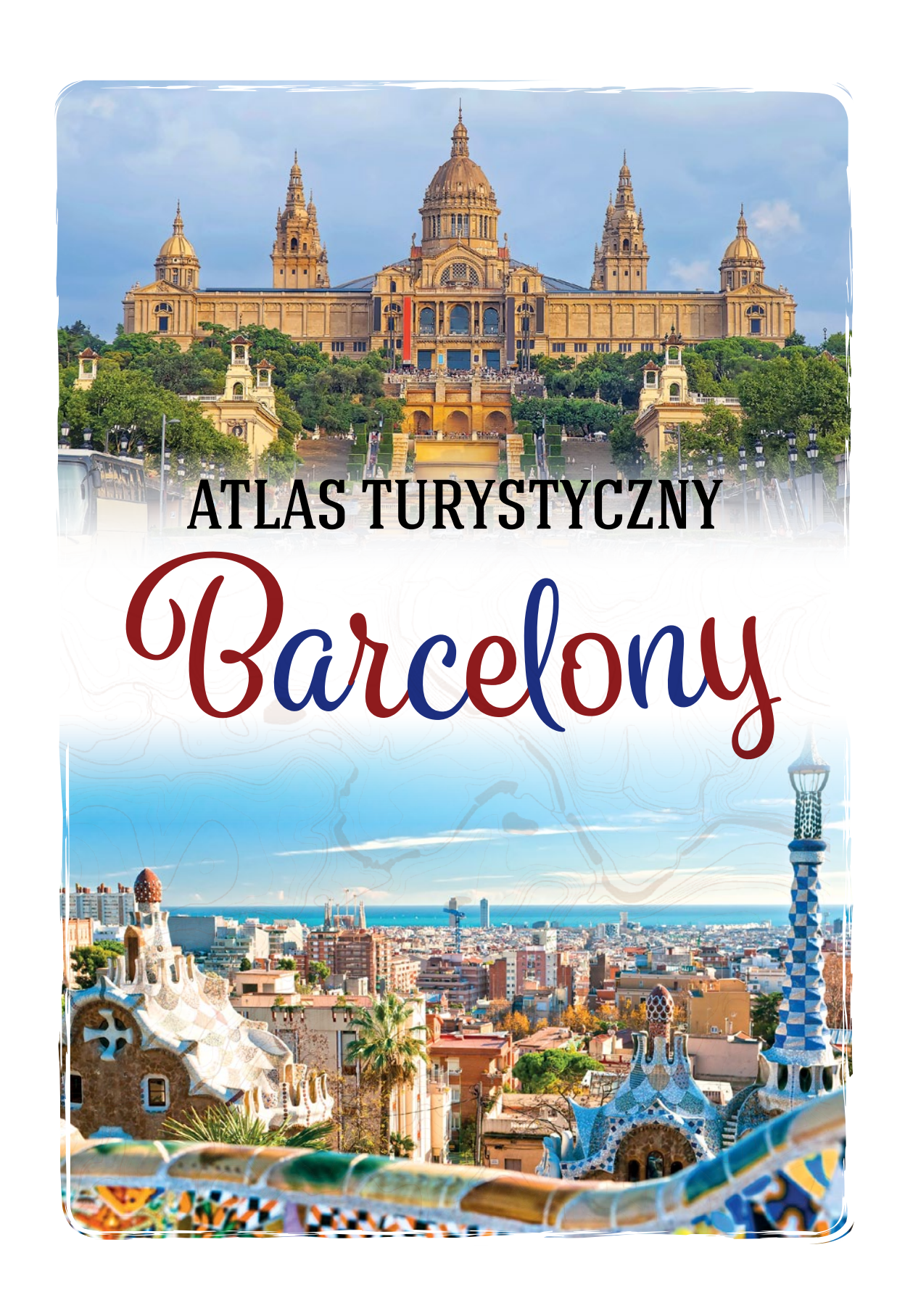

ATLAS TURYSTYCZNY

Barcelona

The cover of the travel atlas features a collage of Barcelona's most iconic landmarks. At the top, the Sagrada Família is shown in its golden, ornate facade, perched on a hill. Below it, the title 'ATLAS TURYSTYCZNY' is printed in a bold, black, sans-serif font. The word 'Barcelona' is written in a large, elegant script, with the 'B' in red and the rest in blue. The bottom half of the cover is dominated by a vibrant view of Park Güell, with its colorful mosaic structures and a tall, blue-and-white checkered tower. The background of the bottom half is a light blue map of Barcelona, with the city's layout visible. The overall design is bright and inviting, capturing the essence of the city's architecture and culture.

ATLAS TURYSTYCZNY

Barcelona

TEKST: MAGDALENA BINKOWSKA

REDAKCJA I KOREKTA: ZESPÓŁ WYDAWNICTWA SBM

PROJEKT MAKIETY: MARIUSZ DYDUCH

PROJEKT OKŁADKI: AMADEUSZ TARGOŃSKI

OPRACOWANIE GRAFICZNE OKŁADKI: MICHAŁ BRONOWSKI

SKŁAD, FOTOEDYCJA I OPRACOWANIE GRAFICZNE: JACEK BRONOWSKI

ZDJĘCIA NA OKŁADCE:

Shutterstock.com – front (od góry): © Roman Babakin, © Luciano Mortula - LGM;

grzbiet (od góry): © Marco Giovanelli, © catwalker; tył (od góry): © dimbar76, © basiczto

Wydanie I © Copyright for text, cover and layout SBM sp. z o.o.

Warszawa 2017

Wydawnictwo SBM Sp. z o.o.

ul. Sułkowskiego 2/2

01-602 Warszawa

www.WYDAWNICTWO-SBM.pl

ISBN 978-83-8059-661-0

SPIS TREŚCI

KALEJDOSKOP 5

Witajcie w Barcelonie (6) • Historia (8) • Geografia (15) • Religia (16) • Kultura i sztuka (18) • Kuchnia (21) • Rozmaitości (24) • Plan Barcelony (26)

TRASY 31

Rambla i El Raval, czyli w centrum wszystkiego (32) • Barri Gòtic, czyli w starej Barcelonie (35) • Nabrzeże, Barceloneta i okolice, czyli miasto nad morzem (38) • La Ribera i okolice, czyli między średniowieczem i nowoczesnością (40) • L'Eixample i Gràcia, czyli modernistyczne miasto (44) • Montjuïc, czyli czas igrzysk (47) • Tibidabo, czyli dach Barcelony (50) • Les Corts, Horta-Guinardo i Sarrià-Sant Gervasi, czyli na północ (52) • Dokąd na weekend (54)

ATLAS OD A DO Z 59

Ajuntament (58) • Anella Olímpica (59) • Antic Hospital de la Santa Creu (61) • Aquarium de Barcelona (62) • **B**arceloneta (64) • Barri Gòtic (66) • Basílica de la Mercè (68) • Basílica de Santa Maria del Mar (69) • Basílica dels Sants Màrtirs Just i Pastor (70) • **C**aixaForum (71) • Camp Nou (72) • *Barça, czyli więcej niż klub* (74) • Carrer de Montcada (76) • Casa Amatller (77) • Casa Batlló (78) • Casa Calvet (80) • Casa Lleó-Morera (82) • Casa Milà (84) • Casa Terrades (86) • Casa Vicens (88) • Castell de Montjuïc (90) • Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB) (92) • Ciutat del Teatre (93) • CosmoCaixa (94) • **E**l Call (95) • El Raval (96) • Els Quatre Gats (97) • Església de Betlem (98) • **F**ont Màgica (99) • Fundació Antoni Tàpies (100) • Fundació Joan Miró (101) • *Świętujemy!* (102) • **G**ràcia (104) • Gran Teatre del Liceu (106) • **H**orta-Guinardó (108) • **J**ardi Botànic (110) • **K**atedra (La Seu) (111) • *Barcelona w filmie i w książkach* (114) • **L**'Eixample (116) • La Boqueria (119) • La Rambla (120) • La Ribera (122) • **M**ercat de Santa Caterina (124) • Monestir de Santa Maria de Pedralbes (125) • *Montserrat, duchowe centrum Katalonii* (126) • Montjuïc (128) • Monumento a Colón (130) • Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA) (131) • Museu d'Història de Barcelona (MUHBA) (132) • Museu d'Història de Catalunya (MHCAT) (133) • Museu de Cera (134) • Museu del Disseny de Barcelona (135) • Museu de l'Eròtica (136) • Museu de la Xocolata (137) • Museu de la Música (138) • Museu del Modernisme de Barcelona (MMBCN) (139) • Museu Diocesà (140) • Museu Egipci de Barcelona (141) • *¡Vamos a la playa!* (142) • Museu Frederic Marès (144) • Museu Marítim (145) • Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC) (146) • Museu Picasso (148) • **P**alau de la Generalitat de Catalunya (149) • Palau de la Música Catalana (150) • Palau de la Virreina (151) • Palau del Lloctinent (152) • Palau Güell (153) • Palau Moja (154) • Palau Reial de Pedralbes (155) • Parc d'Atraccions (156) • Parc de la Ciutadella (157) • Parc del Fòrum (159) • Parc Zoològic (160) • Park Güell (161) • Passeig de Gràcia (163) • *Colonia Güell – modernistyczne osiedle* (164) • Plaça de Catalunya (166) • Plaça d'Espanya (167) • Plaça del Pi (168) • Plaça del Rei (169) • Plaça Nova (170) • Plaça Reial (171) • Poble Espanyol (172) • Port Olímpic (173) • *Costa Brava, kraina słońca* (174) • Port Vell (176) • **R**ambla del Raval (177) • Recinte Modernista de Sant Pau (178) • **S**agrada Família (179) • Sant Pau del Camp (181) • *Modernista w Barcelonie* (182) • **T**emple Expiatori del Sagrat Cor (184) • Tibidabo (185) • *Barcelona dla dzieci* (186) • Torre Agbar (188) • Torre Bellesguard (189) • Transbordador Aeri del Port (190)

K A L E J D O S K O P

Witajcie w Barcelonie!

Barcelona to popularny cel wypraw wielu turystów, również z Polski. W ciągu zaledwie dwóch tygodni urlopu można tutaj odpocząć jak prawie nigdzie indziej w Europie: poczuć atmosferę historycznej stolicy Katalonii z pięknymi zabytkami, wziąć udział w fiescie trwającej do białego rana, nauczyć się tańczyć sardane, popłażować na jednej z wielu miejskich plaż, pójść na mecz Blaugrany, poznać wielu wspaniałych los Polacos, w weekend odwiedzić jedno z lotnisk na Costa Brava... Wybór atrakcji jest niemal nieskończony.

Za sprawą licznych połączeń lotniczych z wielu polskich miast do Barcelony (i Katalonii) mamy dziś bliżej niż kiedykolwiek wcześniej, więc koniecznie trzeba korzystać i mieć na uwadze, że jedna wizyta raczej nie wystarczy. Miasto ciągle się zmienia, pięknieje w oczach. Powstają nowe muzea i parki, które koniecznie trzeba zobaczyć, a te, które już się widziało, są modernizowane. Zawsze znajdują się jakieś nowe tapas do spróbowania, nowe ścieżki do wydeptania, nowe wrażenia, do których się później tęskni, inny kolor morza niż ostatnim razem, piękny modernistyczny budynek, który kunsztownie odnowiono i wygląda teraz całkiem inaczej, wyjątkowy koncert, którego po prostu nie można przegapić...

▲ Barcelona na mapie Katalonii

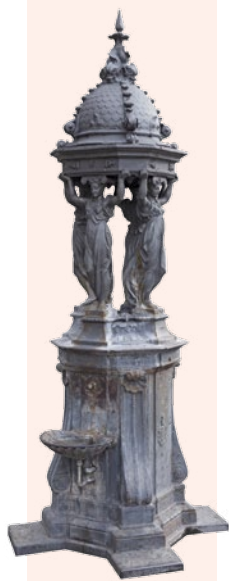
▼ Panorama Barcelony

▲ Park Güell

▼ Barcelońska fontanna z wodą do picia

► Wieczór na Plaça Reial

Do Barcelony jeździ się... dla Barcelony: by zakosztować wyjątkowego klimatu, odnaleźć te wszystkie smaczki, z których słynie miasto i do których później się tęskni, szczególnie zimą, kiedy u nas pada śnieg, a w Hiszpanii niekoniecznie. To dynamiczny ośrodek, który nie daje o sobie zapomnieć, ale lubi być odkrywany powoli, bez pośpiechu, bez biegania. Tak jak w filmie Woody'ego Allena *Vicky Cristina Barcelona* – to wspaniałe miasto nie jest tylko tłem dla licznych zabytków z różnych epok i wspaniałych muzeów gromadzących wyjątkowe skarby, ale odgrywa w tym przedstawieniu główną rolę i chce być traktowane jak prawdziwa gwiazda.

HISTORIA

Historia Barcelony – i całej Katalonii – jest długa, skomplikowana i burzliwa. Wiadomo, że swoje osady zakładali tutaj Iberowie, Grecy, Kartagińczycy i Rzymianie. Około 218 r. p.n.e., przed przybyciem tych ostatnich, istniała już w tym miejscu iberyjska osada Barkeno.

Za czasów Rzymian osiedle (garnizon) nosiło nazwę *Barcino* i mogło się poszczycić m.in. świątynią ku czci Jowisza, forum i grubymi murami, które miały je chronić przed najeźdźcami. Oktawian August, pierwszy rzymski cesarz, nadał mu długą nazwę: *Julia Augusta Favencia Paterna Barcino*.

W 476 r. do dzisiejszej Barcelony dotarli Wizygoci, a w VIII stuleciu Hiszpania i Barcelona dostały się pod władzę Maurów, którzy wyparli Wizygotów z Półwyspu Iberyjskiego. Ci również docenili potencjał ośrodka i zaczęli jego dynamiczną rozbudowę. W 801 r. Ludwik I Pobożny, król Franków, zajął miasto, które zaczęło się rozwijać jako port. Na ziemiach katalońskich powstała wówczas Marchia Hiszpańska, podzielona na niewielkie hrabstwa. W 878 r. Wilfrydowi I Włochatemu udało się zjednoczyć kilka północno-wschodnich hrabstw – stały się one załącznikiem Katalonii, a wład-

► Pozostałości rzymskiej świątyni Augusta z I wieku p.n.e na dziedzińcu budynku przy ul. Paradís

▼ Pozostałości rzymskiej bramy na Placu Nova w dzielnicy Barri Gòtic

ca ogłosił się pierwszym hrabią Barcelony i założył dynastię, która przez wiele stuleci z powodzeniem rządziła krajem. W 985 r. miasto najechał Almanzor, wezyr Kordoby, którego wojska zniszczyły wiele ważnych budowli. Po sześciu miesiącach Frankom udało się go wypędzić.

Wkrótce Barcelona zaczęła rosnać w siłę: stała się najważniejszym hrabstwem wchodzącym w skład dawnej Marchii Hiszpańskiej. W 1137 r. Rajmund Berenguer IV ożenił się z dziedziczką tronu Aragonii (Petronela Aragońska miała wówczas... dwa lata; jednak

ceremonia odbyła się wiele lat później), a miasto zostało wybrane na stolicę połączonych prowincji. W 1225 r. nastąpiły rządy Jakuba I Zdobywcy, który zaanektował m.in. Majorkę, Minorkę i Ibizę, powiększając obszar wpływów. Zaczęły wtedy powstawać w Barcelonie ważne budowle, m.in. katedra, liczne kościoły i instytucje użyteczności publicznej.

W 1249 r. miastem zaczęła rządzić rada miejska, późniejsza Rada Stu (Consell de Cents). Trzydzieści lat później, w 1283 r., powstały Katalońskie Kortezy (Corts Catalanes) – parlament, w skład którego wchodził duchowni i najzamożniejsi obywatele. Ośrodek ciągle prężnie się roz-

▼ Jakub I
Zdobywca na
rycinie Manuela
Rodrígueza
z 1788 r.

wijał, a pieniędzy było coraz więcej. Powstały drogi, stocznie oraz nowe mury. W 1348 r. populację zdziesiątkowała dżuma, która trafiła do miasta za pośrednictwem statku z Francji. W 1469 r. Aragonia i Kastylia zostały połączone unią personalną, co bardzo osłabiło pozycję tej drugiej: po zaślubinach Izabeli I Kastylijskiej z Ferdynandem II Aragońskim szybko zaczęła tracić wpływy. W 1442 r. władcy powitali na barcelońskim nabrzeżu Krzysztofa Kolumba.

Po powstaniu przeciw władzy centralnej, zwanym buntem żeńców (Guerra dels Segadors), które wybuchło w 1640 r., król Hiszpanii Filip IV Habsburg ograniczył niepokornej Katalonii prawa autonomiczne. W 1701 r. rozpoczęła się wojna o hiszpańską sukcesję. W 1714 r. Filip V Burbon zajął miasto i szybko zlikwidował Generalitat oraz Radę Stu. Jego następcą, Karol III Burbon, zabronił używania języka katalońskiego w urzędach, oficjalnych pismach i szkołach. Na szczęście wprowadzony za czasów Filipa II zakaz handlu między Katalonią a koloniami w Ameryce Łacińskiej został zniesiony i miasto znów zaczęło kwitnąć.

Wojny napoleońskie przyniosły Hiszpanii wiele szkód – w Barcelonie wybuchło powstanie przeciwko Napoleonowi (w 1808 r. jego wojska dokonały w mieście wielu niszczycielskich aktów). Gdy mia-

▲ Pomnik Krzysztofa Kolumba w Barcelonie

▼ Castell de Montjuïc pochodzi z okresu konfliktu Katalonii z Filipem IV Habsburgiem

► Charakterystyczny układ ulic i budynków w dzielnicy L'Eixample to efekt XIX-wiecznej przebudowy

▼ Na początku XX w. w Barcelonie powstało wiele wspaniałych budynków w stylu modernizmu katalońskiego. Na zdjęciu dziedziniec Casa Milà

sto w końcu dostało kolejny bodziec do rozwoju, postanowiono rozebrać mury miejskie, a w połowie XIX w. zdecydowano o zbudowaniu nowej wspaniałej dzielnicy: L'Eixample, w której mieli zamieszkać najbogatsi barcelończycy. W 1888 r. odbyła się w mieście pierwsza wystawa światowa.

Na początku XX w. liczba mieszkańców wzrosła niemal dwukrotnie. W 1923 r. generał Miguel Primo de Rivera dopuścił się zamachu stanu. Jego rządy w Hiszpanii trwały do roku 1930. W tym czasie autonomia Katalonii została znacznie ograniczona. W 1929 r. w Barcelonie odbyła się kolejna wystawa światowa – na Montjuïc powstało wówczas wiele nowych budowli, a miasto stało się jeszcze piękniejsze.

Po upadku dyktatury de River y Katalonia zyskała autonomię potwierdzoną przez Madryt. W 1936 r. rozpoczęła się krwawa wojna domowa między republikańskim rządem a poplecznikami generała Franco. Gdy jego wojska weszły do miasta, sytuacja się zmieniła. Katalończycy oficjalnie nie mogli już mówić w swoim języku i akcentować przynależności narodowej; zakaz obejmował również wywieszanie flag. W 1939 r. wojna domowa dobiegła końca i rozpoczęły się lata dyktatury generała, najczarniejszy okres w hiszpańskiej historii. W 1940 r. na Montjuïc został stracony Lluís Companys i Jover, przewodniczący Generalitatu. Do miasta przesiedlono wielu Andaluzyjczyków, którzy mieli rozsadzić katalońską Barcelonę od środka. Rozpoczęła się masowa emigracja; ci, którzy głosili poglądy niewygodne dla reżimu, trafili do obozów. Tysiące osób straciło życie.

▲ Passeig de Lluís Companys nazwano imieniem katalońskiego bohatera narodowego straconego w 1940 r.

▼ Bombardowanie Barcelony podczas wojny domowej w 1938 r.

▲ Król Juan Carlos I w 1988 r.

▼ Kompleks olimpijski w Barcelonie

Generał Franco zmarł w 1975 r., a na hiszpańskim tronie zasiadł król Juan Carlos I (Jan Karol I Burbon). Trzy lata później kraj zyskał nową konstytucję. Katalonia znów mogła się cieszyć częściową autonomią, a w 1978 r. zyskała status wspólnoty autonomicznej.

W 1986 r. miasto wybrano na gospodarza letniej olimpiady w 1992 r. Szybko zaczęło zmieniać swój wizerunek. Zaniedbane dzielnice zostały poddane rewitalizacji, powstała infrastruktura sportowa. Inwestycje pochłonęły prawie dwa miliardy dolarów.

W 2003 r. utworzono pierwszy od czasów wojny domowej lewicowy rząd, a trzy lata później kataloński parlament uchwalił rozszerzenie autonomii. W 2012 r., w czasie wielkiego kryzysu dławiącego Hiszpanię i Europę, Katalończycy kilka razy wychodzili na ulicę, żądając odłączenia się od zadłużonego kraju. 11 września 2012 r. odbył się wielki marsz pod hasłem „Katalonia – nowe państwo w Europie”, którego nie poparła tylko opowiadająca się przeciwko separatyzmowi Partia Ludowa.

W listopadzie 2012 r. kolejne przedterminowe wybory wygrała wspierająca separatyzm Konwergencja i Związek (CiU), zdobywając 50 miejsc w regionalnym parlamencie, który liczy 135 posłów. Frekwencja wyniosła 68 procent.

W ostatnich latach działania separatystyczne w Katalonii jeszcze się nasiliły. W listopadzie 2014 r. zwolennicy oderwania się Katalonii przeprowadzili niewiążące referendum, któremu sprzeciwiał się rząd w Madrycie. Według władz katalońskich za niepodległością opowiedziało się ponad 80 procent tych, którzy wzięli w nim udział (głosowały 2 z 5,4 mln uprawnionych).

W nowym parlamencie Katalonii, wyłonionym w wyborach regionalnych we wrześniu 2015 r., większość mandatów zdobyły Kandydatura Jedności Ludowej (CUP) oraz koalicja Razem dla Tak. W tym samym roku uchwalono deklarację niepodległości, zapowiadającą oddzielenie się od Hiszpanii. Nie uznały jej ani rząd centralny, ani Trybunał Konstytucyjny.

W 2017 r. regionalny rząd kataloński przeprowadził kolejne referendum w sprawie odłączenia się od Hiszpanii, które potwierdziło to, co myśli część Katalończyków: że „Katalonia to nie Hiszpania”.

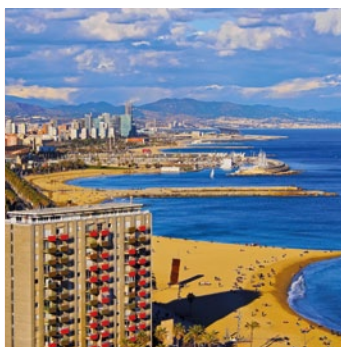
▲ Proniepodległościowa flaga Katalonii

▼ Demonstracja zwolenników niepodległości Katalonii na ulicach Barcelony w 2016 r.

GEOGRAFIA

Piękna Katalonia, której stolicą jest Barcelona, to kraina historyczna w północno-wschodniej Hiszpanii, zajmująca 32,1 tys. km². Barcelona wraz z pobliskimi miastami (Badalona, Hospitalet, Sabadell, Tarrasa itd.) tworzy zespół miejski, zamieszkaný przez około 5 mln mieszkańców i bardzo gęsto zaludniony.

▲ Wybrzeże w Barcelonie

▼ Wieczorny widok na Barcelonę ze wzgórza Montjuïc; w tle pasmo Serra de Collserola ze wzgórzem Tibidabo

W panoramie Barcelony od zachodu dominuje pasmo Serra de Collserola ze słynnym wzgórzem Tibidabo. Na wschodzie leży Morze Śródziemne, a na północy granicę metropolii wyznacza rzeka Besòs. Miasto ma dziesięć głównych dzielnic, w których zachowało się wiele zabytkowych budowli. Jest ważnym portem otoczonym przez dystrykty przemysłowe, a wśród turystów słynie z bogatych tradycji kulturalnych i ładnych plaż; są wśród nich Sant Sebastià, Sant Miquel, Barceloneta, Somorrostro, Nova Icària, Bogatell, Mar Bella, Nova Mar Bella, Llevant i Zona

de Banys Fòrum. Pośród licznych parków, które tak bardzo lubią barcelończycy i turyści, są m.in. Parc de Collserola, Parc de Montjuïc, Parc de la Ciutadella, Parc del Laberint i Park Güell. To zielone płuca miasta, oazy spokoju w gwarnej i zatłoczonej metropolii.

Na zachód od miasta wyrasta pasmo Montserrat z benedyktyńskim klasztorem, słynnym miejscem pielgrzymek, który można porównać do polskiej Częstochowy. Na południe od Barcelony ciągnie się Costa Daurada – Złote Wybrzeże – sięgające Tarragony. Kolejny obszar wyjątkowo atrakcyjny pod względem turystycznym to Costa Brava, gdzie pas plaż zajmuje 200 km, od Blanes aż do Pirenejów.

RELIGIA

W samej Barcelonie jest ponad 200 kościołów, w tym większość zabytkowych, chętnie odwiedzanych przez turystów. Najśłynniejszy z nich, Sagrada Família, odwiedza co roku ponad 2 mln osób. W mieście jest również synagoga (Gràcia) oraz kilka meczetów, w których zbierają się na modłach liczni imigranci.

Niewiele ponad 70 procent Hiszpanów uważa się za katolików (wyznawców innych religii jest 2,4 procent, niewierzących – 14,5 procent, ateistów – 7,1 procent), choć udział procentowy osób uczestniczących w nabożeństwach szybko się zmienia. Zaledwie 13 procent wiernych chodzi na niedzielne msze, a aż połowa katolików w ogóle nie bierze udziału w uroczystościach religijnych. Młodzi Hiszpanie coraz rzadziej wstępują w związki małżeńskie i nie zgadzają się z poglądami Kościoła w sprawach obyczajowych. Spada również liczba powołań.

W całym kraju nieprzebrane tłumy gromadzą zwykle obchody *Semana Santa* i innych świąt, w czasie których organizuje się fiesty ku czci świętych patronów miast, wiosek lub parafii. Przy kościołach zwykle działają bractwa religijne – w czasie nabożeństw w Wielkim

▲ Sagrada Família

▼ Wnętrze gotyckiej katedry w Barcelonie

▲ Obchody
Semana Santa
(Wielki Tydzień)

▼ Msza święta
w sanktuarium
Montserrat

Tygodniu ich członkowie, ubrani w charakterystyczne kaptury, niosą święte figury ulicami miast. W Barcelonie obchody nie są tak barwne jak w Maladze czy Sewilli, mimo to można poczuć atmosferę religijnego skupienia, choć sama Katalonia, podobnie jak cały kraj, staje się coraz bardziej laicka. Najważniejszym katalońskim (i w ogóle hiszpańskim) sanktuarium jest Montserrat, gdzie w benedyktyńskim klasztorze króluje La Moreneta, Czarna Madonna. To ważne miejsce za czasów generała Franco stało się ostoją katolicyzmu, skąd opaci krytykowali poczynania dyktatora i gdzie przechowywali książki, pisma oraz cenne dzieła sztuki, by je uchronić przed zniszczeniem.

Dużym szacunkiem cieszy się św. Jerzy, od XV w. patron Katalonii, którego święto – *La Diada de Sant Jordi* – jest obchodzone 23 kwietnia. Tego dnia Hiszpanie obdarowują się książkami (to również dzień śmierci Cervantesa i Szekspira) oraz czerwonymi różami (podobno właśnie te kwiaty wyrosły z krwi smoka zabitego przez świętego). To również hiszpański dzień zakochanych.

KULTURA I SZTUKA

Katalońska kultura i sztuka wiążą się mocno z poczuciem tożsamości mieszkańców tej pięknej krainy, którzy niemal na każdym kroku podkreślają, że są osobnym narodem z własną kulturą, językiem oraz tradycjami.

Barcelona słynie z bogatego życia kulturalnego. W mieście odbywa się wiele ważnych wystaw – o szczegóły należy pytać w biurach informacji turystycznej, a spacerując po Rambli, warto wstąpić do Palau de la Virreina lub Centre d'Art Santa Mònica; pracownicy obu placówek dobrze wiedzą, co wprawdzie piszczy. Koniecznie trzeba odwiedzić doskonałe Museu d'Art Contemporani (MACBA), bez wątpienia jedną z najlepszych placówek wystawienniczych w mieście, które gromadzi dzieła młodych katalońskich artystów. Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC) to kolejny żelazny punkt programu, zupełnie wyjątkowa placówka, skarbnica katalońskiej sztuki (260 tys. dzieł), gdzie godne uwagi są m.in. bogate działy romański i gotycki.

▼ Ekspozycja w Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC) – dział sztuki gotyckiej

